

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Factsheet: Koopkrachtramingen 2020

Deze factsheet is gebaseerd op bijlage 5.2 bij de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor 2020, getiteld 'Koopkracht en specifieke inkomensaspecten'. De factsheet biedt een vertaalslag, bedoeld voor de pers. Bij vragen kun je het beste de woordvoerders contacteren.

Lees meer op:

[https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/
prinsjesdag](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/prinsjesdag)

Wat is koopkracht? En wat kun je ermee?

Koopkracht geeft aan wat het besteedbaar inkomen is van huishoudens. Dat is het inkomen dat huishoudens nog kunnen uitgeven na het betalen van belastingen en premies en het ontvangen van toeslagen. De koopkrachtplaatjes zeggen iets over de verandering van de koopkracht ten opzichte van vorig jaar. Als de koopkracht gedurende een jaar niet verandert, betekent het dat een huishouden in staat is het bestedingspatroon van het voorgaande jaar te handhaven. Met koopkrachtramingen brengt het ministerie van Sociale Zaken in beeld wat de effecten van voorgenomen beleid zijn (zowel van maatregelen uit het Regeerakkoord als van maatregelen waartoe is besloten in de augustusbesluitvorming). Daarbij worden ook economische effecten meegenomen, zoals de ontwikkeling van de lonen en de prijzen.

De ramingen geven uitsluitend een beeld van de koopkracht wanneer er niets verandert in de persoonlijke omstandigheden van huishoudens (ook wel statische koopkracht genoemd). Iemand kan echter werkloos worden of meer geld gaan verdienen, gaan samenwonen of scheiden of ineens een nieuwe wasmachine moeten aanschaffen. Die ontwikkelingen in iemands persoonlijke situatie hebben vaak een stuk meer invloed op het feitelijke niveau van de koopkracht (ook wel dynamische koopkracht genoemd) dan de loonontwikkeling of het beleid van het kabinet. De koopkrachtplaatjes zijn statisch en daarom niet geschikt om je eigen koopkracht te voorspellen. Ze geven wel een goede inschatting van de effecten van de economie en van het beleid van de overheid op de koopkracht van verschillende groepen huishoudens.

Wat gaat er veranderen in 2020?

Het verwachte koopkrachtbeeld voor 2020 is positief. De verwachting is dat de mediane koopkracht in 2020 uitkomt op 2,1%. De mediaan laat het middelste huishouden zien in een naar koopkrachtontwikkeling gerangschikte verdeling. Dat wil zeggen dat de helft van de huishoudens een lagere koopkrachtontwikkeling heeft en de helft een hogere. Er is dus ook sprake van spreiding achter dit getal. De inschatting is dat de koopkrachtontwikkeling van de helft van de Nederlandse huishoudens tussen 1,4% en 2,7% komt te liggen. Dat heeft ten eerste te maken met een gunstige economische ontwikkeling: de lonen stijgen sneller dan de prijzen.

Daarnaast gaan er in 2020 een aantal maatregelen in die ook zorgen voor veranderingen in de koopkracht van huishoudens:

- > Het kabinet draagt bij aan een stijging van de koopkracht door lastenverlichting. Het kabinet haalt maatregelen uit het Regeerakkoord naar voren en maakt in 2020 2,5 miljard euro aan extra middelen vrij om de lasten te verlichten voor burgers:
  - De inkomstenbelasting gaat al in 2020 naar een tweeschijvenstelsel, in plaats van in 2021. De eerste schijf wordt verhoogd, de laatste schijf wordt verlaagd. Hierdoor nemen de besteedbare inkomens toe van alle personen met een inkomen vanaf 40.000 euro per jaar.
  - De algemene heffingskorting wordt verhoogd met 194 euro. De uiteindelijke algemene heffingskorting is ruim 2.700 euro. Dit betekent een voordeel voor mensen met een inkomen tot 68.507 euro per jaar.
  - De maximale arbeidskorting wordt verhoogd met 364 euro, waardoor werken meer gaat lonen voor mensen met een inkomen tussen 10.000 euro en 98.000 euro per jaar en in het bijzonder voor inkomens tussen 20.000 euro en 35.000 euro. De arbeidskorting kan maximaal 3.819 euro zijn.
- > Meer gezinnen – zo'n 300.000 – recht krijgen op het kindgebonden budget. Zij krijgen recht op gemiddeld 610 euro per jaar. En nog zo'n 300.000 ouders kunnen extra kindgebonden budget ontvangen – gemiddeld 990 euro per jaar.

	2019	2020
Belastingtarief schijf 1	36,65%	37,35%
Belastingtarief schijf 2,3	38,10%	37,35%
Belastingtarief schijf 4	51,75%	49,50%

- > Om de lage inkomens extra te steunen, gaat de zorgtoeslag licht omhoog, met 37 euro per jaar. Deze komt bovenop de reguliere verhoging als gevolg van de stijgende zorgpremie.
- > De harde inkomensgrens bij de huurtoeslag verdwijnt, zodat de toeslag niet in één keer vervalt wanneer iemand net boven de maximale inkomensgrens verdient.
- > Een gemiddeld huishouden gaat in 2020 minder energiebelasting betalen. Voor een doorsnee huishouden gaat het om 100 euro per jaar.
- > De zelfstandigenaftrek gaat met stapjes van 250 euro naar beneden, tot een maximale aftrek van 5000 euro in 2028. In 2020 betekent dit dat de zelfstandigenaftrek maximaal 7030 euro wordt. Zelfstandigen worden hiervoor volledig gecompenseerd in 2020 en 2021. Het kabinet verhoogt namelijk de arbeidskorting.

Wat betekent dat voor welke groepen?

Binnen de groep werkenden is de verwachte mediane koopkrachtontwikkeling 2,4%. Dit is tussen 2,0% en 3,0% voor de helft van de huishoudens om de mediaan heen. Werkenden hebben baat bij een verwachte contractloonstijging van 2,5%, terwijl de prijzen met 1,5% stijgen. Daarnaast hebben zij profijt van het eerder ingroeien van het tweeschijvenstelsel in de inkomstenbelasting en van de verhogingen van de algemene heffingskorting en de arbeidskorting.

Zelfstandigen hebben ook baat bij deze lastenverlichting – het tweeschijvenstelsel en de verhoging van de algemene heffingskorting en arbeidskorting. Hier staat voor hen wel een verlaging van de zelfstandigenaftrek tegenover. De verwachte mediane koopkrachtontwikkeling voor zelfstandigen is 2,0% en de helft van de populatie heeft een koopkrachteffect tussen 1,4% en 2,6%.

Bij de gepensioneerden is de verwachte mediane koopkrachtontwikkeling ook 1,2%. Bij hen ligt de verwachte koopkrachtontwikkeling van de helft van de populatie tussen 0,9% en 1,7%. Alle gepensioneerden krijgen een hogere AOW-uitkering doordat de algemene heffingskorting wordt verhoogd. Daarnaast heeft een deel van hen profijt van de verhoogde zorgtoeslag en van het afschaffen van de harde inkomensgrens in de huurtoeslag. Gepensioneerden met een

hoger aanvullend pensioen hebben ook baat bij het eerder ingroeien van het tweeschijvenstelsel. De gemiddelde indexatieverwachting over alle pensioenfondsen is meegenomen in de koopkrachtplaatjes. Indien sprake is van een aanvullend pensioen bij een pensioenfonds dat in 2020 niet volledig kan indexeren, of pensioenkortingen doorvoert, drukt dit voor de betrokken gepensioneerden de verwachte koopkrachtontwikkeling.

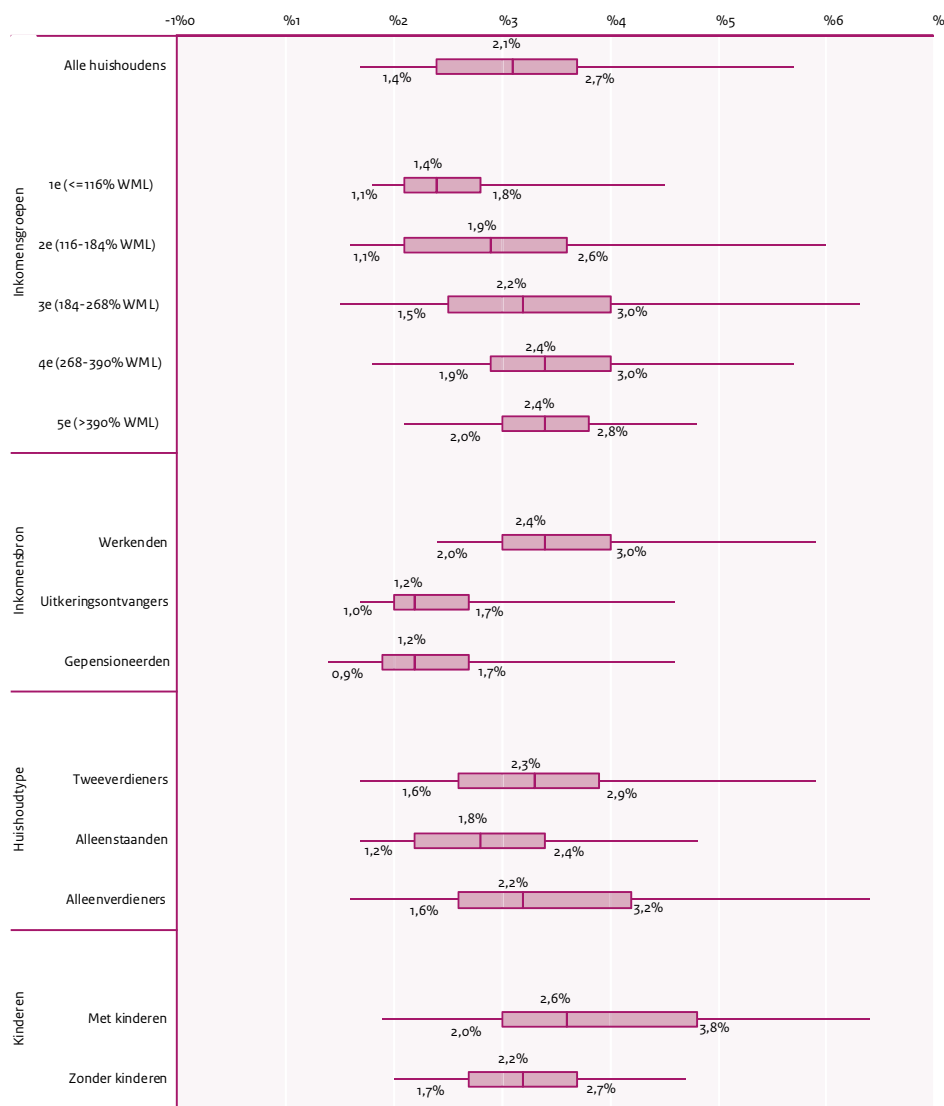
Het kabinet verlaagt gericht de marginale belastingdruk, de hoeveelheid belasting die er betaald moet worden over de laatst verdiende euro, tussen het minimumloon (ongeveer €20.000 per jaar) en modaal (ongeveer €36.500 per jaar). Naast de verhoging van de maximale arbeidskorting komt er een extra opbouwtraject in de arbeidskorting. Daarnaast krijgen paren tot een hoger inkomen (meer) recht op kindgebonden budget. Dat draagt bij aan de verlaging van de marginale druk. Verder vervallen de harde maximale inkomensgrenzen in de huurtoeslag. De maximale inkomensgrens wordt vanaf 2020 geleidelijk afgebouwd. Hierdoor komt niet langer het hele huurtoeslagbedrag te vervallen bij een kleine inkomensstijging.

Welke tabellen zijn relevant?

Er zijn twee relevante tabellen. De boxplottabel (zie volgende pagina of figuur 5.2.1 in de Begroting SZW) toont de mediane koopkrachtontwikkeling en spreiding daaromheen voor verschillende huishoud- en inkomensgroepen. De boxplottabel wordt berekend op basis van een representatieve steekproef van ongeveer 90.000 bestaande huishoudens. Bij de berekening wordt rekening gehouden met alle inkomensbronnen van een huishouden en met specifiekere omstandigheden als een koop- of huurhuis en of er kinderen naar de kinderopvang gaan.

De voorbeeldhuishoudens (zie volgende pagina of tabel 5.2.1 in de Begroting SZW) zijn versimpelde voorbeelden van herkenbare huishoudtypen die eenvoudig te interpreteren en makkelijker na te rekenen zijn. Ze nemen alle generieke regelingen mee (zorgtoeslag, kindgebonden budget). Maar ze kijken niet naar specifieke regelingen zoals hypotheekrenteaftrek. Weinig huishoudens voldoen precies aan de definitie, maar het gaat erom dat de voorbeeldhuishoudens representatief zijn voor veel soortgelijke huishoudens.

Boxplot verwachte koopkrachtontwikkeling 2020

figuur 5.2.1 in de Begroting SZW

Koopkrachtontwikkeling voorbeeldhuishoudens 2020

Actieven:	
Alleenverdiener met kinderen	
Modaal	4,8%
2 x modaal	1,6%
Tweeverdieners	
Modaal + ½ x modaal met kinderen	4,4%
2 x modaal + ½ x modaal met kinderen	1,6%
2 ½ x modaal + modaal met kinderen	2,0%
Modaal + modaal zonder kinderen	2,2%
2 x modaal + modaal zonder kinderen	1,9%
Alleenstaande	
Minimumloon	1,6%
Modaal	2,2%
2 x modaal	1,7%
Alleenstaande ouder	
Minimumloon	0,6%
Modaal	1,6%
Inactieven:	
Sociale minima	
Paar met kinderen	1,1%
Alleenstaande	1,4%
Alleenstaande ouder	0,9%
AOW (alleenstaand)	
(alleen) AOW	2,1%
AOW +10000	0,9%
AOW (paar)	
(alleen) AOW	1,7%
AOW +10000	0,8%
AOW +30000	0,5%

tabel 5.2.1 in de Begroting SZW